

den side antages, at formålet næppe har rummet mulighed for en bredt anlagt kulturstudie. Som grundlag for en sådan er bogen imidlertid udmærket. Den har et væld af navne – bogstavelig talt samtlige biblioteksoprettelser med steder og personer; men i hvor høj grad den er møntet på kolleger – og endda ind imellem ældre kolleger – fremgår deraf, at flere af navnene pludselig stikkes ud helt uden præsentation. S. 21 er f. eks. *Steenberg* »igangsætter«; men læseren må vente helt til s. 49 med at få at vide, at samme Steenberg hedder Andreas Schack S. og er en central skikkelse i folkebibliotekernes udvikling. Fortrinlige er referaterne af de omfattende debatter på Rigsdagen og i de forskellige organisationer; direkte morsom er skænderiet om forfatterafgiften i 1920'erne og 30'erne, hvor der en overgang fra Hasselbalchs forlag var tale om forbud mod biblioteksudlån af dets publikationer. De organisationsmæssige forhold vakte gang på gang vanskeligheder; men den største anstødssten for virkelige ændringer var (som så ofte siden) økonomien: der var biblioteker, der om året modtog 5 kr. i statsunderstøttelse! Først med loven af 1920 kom der skred i udviklingen: centralbiblioteker oprettedes, bygninger rejstes, og bibliotekarere uddannedes. Man blev ikke færdig og er det vel ikke endnu; men grunden blev lagt til det smukke stude, dansk folkebiblioteksvæsen står på i dag.

Finn H. Lauridsen.

Pressehistoriske afhandlinger 1963 og 1964. (Skrifter udgivet af Dansk pressehistorisk Selskab nr. 2 og 3, Gad). 197 og 211 s.

Selv om det pressehistoriske selskab ved ikke at anvende betegnelsen årbog på de to seneste publikationer har undgået at binde sig til denne form i fremtiden, fremtræder

de i et og alt som årbøger. Hertil bidrager naturligvis ikke mindst Niels Thomsens oversigter over pressens forhold i »året, der gik«, sammes betretninger om pressemuseet og selskabets årsregnskaber, men i øvrigt også den form, landsarkivar Harald Jørgensen som redaktør har givet bøgerne: korte artikler (28 i de to bind) fra mange sider af pressens virke – den trykkes tekniske dog endnu undtaget.

Glædeligt er det at se pressens egne folk medvirke som forfattere i stort antal og ikke bare i erindringskitser. Om det så er et interview, er der kommet sådan et med: Journalist Johs. Skjerbeks samtale med redaktør S. P. Qvist om dennes »ophold« på husmandsskolen i Odense i foråret 1945 (i 1963-bindet). Det øvrige indhold er en skønsom blanding, hvis spændvidde kan illustreres af følgende eksempler fra 1963: Aviser som kildemateriale (Odd Nordland), Storpolitik og Journalistik. Kejserinde Catarina 2. og Den Berlingske Avis (T. Vogel-Jørgensen), H. P. Hanssens overtagelse af Hejmdal i 1893 (Harald Jørgensen), H. P. Sørensen som pressemænd (Peder Tabor), Telefonavisen. En forløber for radioen (Vincent Næser) – og fra 1964: Danskerne møder den nye amerikanske avis (Hakon Stangerup), Redaktøren som amtmand. Problemet i C. St. A. Billes karriereliv (Svend Thorsen), Et dansk fænomen. Foreningen af Venstreblade i Danmark (Johs. Nygård), Knyttet til pressen (Richardt Gandrup), Fra Cavling til oplagsdjævelen (Poul Graae). Stoffet er velbehandlet og letlæst, som det sig vel også hør og bør, når det er pressefolk, der står for det.

Finn H. Lauridsen.

Carl Dumreicher: Under uglens og ørnens vinger. (Nyt Nordisk, 1964). 86 s.

Ved sin 85-års dag har Carl Dumreicher i denne lille bog samlet nogle